

APLINKOS MINISTERIJOS SIŪLOMŲ SUSITARIMŲ NACIONALINIO MIŠKŲ SUSITARIMO LIKUSIOSE NESUTARTOSE TEMOSE VERTINIMO LENTELĖ

Aplinkos ministerijos siūlomi susitarimai	Siūlomų susitarimų vertinimas (pritariama/nepitariama; kokia apimtimi pritariama/nepitariama; kokia įžvelgiama rizika; reikalinga diskusija su mokslininkais, tam tikros srities specialistais ir kt.)
Tema „Geresnė biologinės įvairovės apsauga miškuose“	
<i>(1) Kokia dalis miškų turi būti saugoma dėl biologinės įvairovės ir kitų ekologinių funkcijų išsaugojimo, kaip ir kur pasiekti ne mažiau kaip 10 proc. griežtai saugomų miškų dėl ekologinių funkcijų, kokios priemonės turi būti vykdomos miškuose, siekiant biologinės įvairovės apsaugos?</i>	
<i>Siekiant geresnės biologinės įvairovės apsaugos ir kitų ekologinių funkcijų išsaugojimo, susitariama:</i>	
1. Didinti griežtai saugomų (pagal rezervatinių miškų principus) miškų plotą. Tokie miškai turėtų sudaryti ne mažiau nei 10 proc. Lietuvos miškų ploto. Šiuose plotuose sudaryti sąlygas natūraliems procesams vykti, sengirėms formuotis, tačiau leisti ribotą lankymąsi tam numatytose zonose. Įgyvendinant šį pokytį, sutariama:	
a) Į griežtai saugomų miškų plotus pirmiausiai įtraukti rezervatus, gamtinių draustinių miškus, kertines miško buveines, natūralias buveines ir nykstančių rūšių radavietes saugomose teritorijose.	
b) Privačiuose miškuose taikyti dvišales apsaugos sutartis, mainus, kompensacijas ar kitus motyvacinis mechanizmus. Vystyti privačių saugomų teritorijų nustatymo praktiką ir valstybės paramos joms mechanizmus.	
c) Valstybiniuose miškuose botaniniuose, zoologiniuose, botaniniuose-zoologiniuose draustiniuose pokyčius įgyvendinti priimant įstatymų pakeitimus.	

d) Planavimo proceso metu į griežtai saugomų miškų plotą įtraukti kituose draustiniuose esančias nykstančių rūšių radavietes ir natūralias buveines iki tol užtikrinant jų apsaugą nuo sunaikinimo.	
e) Planuojant griežtai saugomų miškų plotus, siekti rūšių, kurioms reikalingi nefragmentuoti miškai, poreikių užtikrinimą ir apsaugą.	
2. Gerinti biologinės įvairovės apsaugą saugomų teritorijų miškuose, kurie nepateks į griežtai saugomus miškus ir kurie turėtų sudaryti kitus 20 proc. nuo visų šalies miškų. Šiuose miškuose miškininkystę nukreipti esamų vertybių išsaugojimui ar natūralių miškų formavimui. Įgyvendinant šį pokytį, sutariama:	
a) Privačiuose miškuose taikyti dvišales apsaugos sutartis, mainus, kompensacijas ar kitus motyvacinius mechanizmus.	
b) Palaipsniui atsisakyti pagrindinių miško kirtimų gamtiniu požiūriu svarbiose saugomų teritorijų dalyse ir draustiniuose. Šiose teritorijose turėtų būti vykdomi tik specialieji ir sanitariniai kirtimai.	
c) Skatinti miškininkystės praktikas, kurios užtikrintų gamtinių vertybių išlikimą ir atkūrimą.	
d) Planuojant saugomas teritorijas, jose nenumatyti ūkinių miškų, o sumažėjusį medienos tiekimą kompensuoti iš ūkinių miškų nesaugomose teritorijose.	
<i>(2) Kaip užtikrinti ir pagerinti saugomų teritorijų tinklo apsaugą, gamtinio karkaso ir miško masyvų vientisumą - ekologinį stabilumą, geriau integruojant skirtingus interesus miškotvarkos, gamtotvarkos, medžioklėtvarkos, saugomų teritorijų, socialinio ir kraštovaizdžio planavimo procesuose?</i>	

<p>1. Siekiant geresnės gamtinių vertybių apsaugos ir ekosisteminių paslaugų išsaugojimo gamtiniame karkase, vykdyti sistemingą gamtos vertybių inventorizaciją, reguliariai peržiūrėti saugomų teritorijų funkcinį zonavimą, apsaugos tikslus, miškų grupes ir veiklos miškuose reglamentavimą. Rengiant planavimo dokumentus, vadovautis ekosisteminių paslaugų vertinimo duomenimis. Supaprastinti miškų grupių nustatymo mechanizmą ir peržiūrėti esamus normatyvus, siekiant procesą padaryti greitesniu, labiau orientuotu į miško ekosisteminių paslaugų paklausos dinamiką.</p>	
<p>2. Vykdyti reguliarią saugomų gamtos vertybių miškuose stebėseną, jos duomenis reguliariai apibendrinti, teikti viešai ir naudoti priimant sprendimus dėl ūkinės veiklos miškuose vykdymo.</p>	
<p>3. Užtikrinti tinkamą finansavimą, kuris būtų skirtas:</p>	
<p>a) gamtos vertybių miškuose inventorizavimui, stebėsenai saugomose teritorijose,</p>	
<p>b) gamtotvarkos darbų planavimui ir įgyvendinimui tiek valstybės, tiek ir miškų valdytojų iniciatyva,</p>	
<p>c) apsaugos sutarčių sudarymui ir kompensacijoms už ūkinės veiklos apribojimus.</p>	
<p>4. Į saugomų teritorijų planavimo procesus ir sprendimų priėmimą įtraukti tokias suinteresuotąsias interesų grupes, kaip: miško valdytojai, bendruomenės, medžiotojų asociacijos ir kitos nevyriausybinės organizacijos. Planuojant saugomas teritorijas, atlikti ekologinio ir ekonominio – socialinio sprendimų poveikio vertinimą.</p>	
<p><i>(3) Kaip turi būti saugoma (gausinama, turtinama) biologinė įvairovė ekonominio ir socialinio prioriteto miškuose?</i></p>	
<p>1. Ekonominio prioriteto miškuose vykdyti tvarią ir etišką miškininkystę, užtikrinti minimalias sąlygas saugomų rūšių egzistavimui ir kuo greitesniam miško atsikūrimui po kirtimų, vengti neigiamo poveikio kitoms ekosistemoms (pvz., vandens telkiniams ir kt.). Skatinti priemones, mažinančias ūkinės veiklos poveikį paukščių veisimosi metu.</p>	

<p>2. Socialinio prioriteto miškuose miškininkystę nukreipti į miško rekreacinės vertės puoselėjimą, klimato kaitos poveikio švelninimą bei, kur suderinama su pagrindiniu prioritetu, biologinės įvairovės apsaugą bei ekonominės naudos gavimą.</p>	
<p>3. Siekiant išplėsti miškų tvarkymo pasirinkimo galimybes, skatinti nemedieninės miškų ekonomikos vystymą ir sudaryti galimybes ne vien produktyviausių, bet ir įvairiarūšių įvairiaamžių medynų formavimui, tobulinti miško kirtimo bei atkūrimo reikalavimus, skatinti artimų gamtai miškininkystės priemonių įgyvendinimą ir užtikrinti jų įgyvendinimui reikalingą finansavimą.</p>	
<p>Tema „Miškų ekonominės naudos didinimas“</p>	
<p><i>(1) Kiek ir kur turi būti išskiriami miškai, kurių pagrindinė paskirtis būtų medienos tiekimas ūkiui?</i></p>	
<p>1. Siekiant miško išteklius naudoti tvariai, racionaliai ir gauti iš jų kuo didesnę ekonominę naudą, susitariama:</p>	
<p>a) Užtikrinti, kad medienos ruoša ekonominiais tikslais būtų galima tik iš tvariai tvarkomų ūkinių miškų.</p>	
<p>b) Iki 90 proc. padidinti medienos prieaugio panaudojimo intensyvumą ūkiniuose miškuose, kurių plotas turėtų būti ne mažesnis nei 60 proc. šalies miškų.</p>	
<p>c) Naudoti kirtimų amžiaus arba tikslinių medžių skersmenų kriterijus pagrindinių miško kirtimų pradžia ūkiniuose miškuose nustatyti.</p>	
<p>2. Siekiant ilgalaikėje perspektyvoje padidinti medienos naudojimo potencialą, susitariama:</p>	
<p>a) Ir toliau didinti ūkiniuose miškuose esančių medynų produktyvumą.</p>	
<p>b) Žemės ūkio naudmenose skatinti plantacinių miškų veisimą, skirtų medienos masei auginti, neribojant jų eksploatavimo intensyvumo (kirtimo amžiaus).</p>	

<p>3. Peržiūrėti miškų ūkio veiklos reglamentavimą ir atsisakyti apribojimų, kurie neprisideda prie miško sveikatingumo, atsparumo, atkūrimo ir priešgaisrinės apsaugos, gamtosauginių ar darbuotojų saugos tikslų įgyvendinimo.</p>	
<p><i>(2) Kaip skatinti racionaliau ir tvariau naudoti medienos išteklius, siekiant didžiausios naudos šalies ekonomikai ir perėjimo prie kaskadinio medienos naudojimo, žiedinės ir žaliosios ekonomikos?</i></p>	
<p>1. Lietuvos miškų ūkis turi išlikti gyvybingas ir veikti pelningai. Jo pajamos turi padengti einamąsias išlaidas ir būti pakankamos investicijoms į miškus, jų infrastruktūrą, inovacijas ir specialistus. Už miškų ūkio sukuriama nemedieninę vertę kitiems ūkio sektoriams turi būti atlyginama (pvz.: anglies kaupimo išmokos ir pan.).</p>	
<p>2. Siekiant didžiausios naudos šalies ekonomikai ir Europos žaliojo kurso tikslų įgyvendinimo:</p>	
<p>a) Vykdyti nepertraukiamą kokybiškos ir aukščiausios technologinės vertės žaliavinės medienos iš Lietuvos miškų tiekimą taikant kaskadinį medienos panaudojimo principą, t. y. prioritetą teikiant aukštesnės pridėtinės vertės produktų kūrimui bei medienos panaudojimui ilgalaikiams produktams gaminti.</p>	
<p>b) Sudaryti sąlygas vietinei pramonei skaidriai ir efektyviai apsirūpinti Lietuvoje pagaminta žaliavine mediena, o miškų savininkams ir valdytojams ją parduoti rinkos kaina. Siekti, kad Lietuvoje būtų perdirbama visa pagaminama žaliavinė mediena.</p>	
<p>c) Skatinti bioekonomiką, žaliąją statybų transformaciją, taupų medienos išteklių naudojimą. Racionaliai panaudoti kirtimo liekanas ir medienos pramonės šalutinę produkciją (atliekas) biokuro paruošimui.</p>	

<p>3. Siekiant klimato kaitos mažinimo tikslų, perėjimo prie žiedinės ekonomikos ir žaliavinės medienos poreikio mažinimo, sukurti antrinio medienos panaudojimo rinką statybų, baldų ir kituose sektoriuose, kuriuose turėtų būti perdirbama ne mažiau 50 proc. visų naudoti netinkamų medienos gaminių.</p>	
<p><i>(3) Kaip didinti nemedieninių miško ekosisteminių paslaugų ekonominę naudą, jų plėtrą ir vystymą bei didinti miškų sektoriaus integraciją ir vidinę partnerystę?</i></p>	
<p>Siekiant didinti nemedieninių miško ekosisteminių paslaugų ekonominę naudą, jų plėtrą ir vystymą bei didinti miškų sektoriaus integraciją ir vidinę partnerystę, susitariama:</p>	
<p>1. Sukurti nemedieninių miško produktų gamybos ir paslaugų teikimo ekonominių paskatų ir reguliavimo sistemą, skatinančią įvairiapusį nemedieninių miško ekosisteminių paslaugų naudojimą ir didinančią jų svarbą miškų ekonomikoje.</p>	
<p>2. Nemedieninėms miško ekosisteminėms paslaugoms ir jų plėtrai racionaliai panaudoti esamą miško infrastruktūrą, kraštovaizdžiu bei biologine įvairove turtingose miškų teritorijose kurti patrauklią rekreacinę infrastruktūrą, taip skatinant miškų sektoriaus vidinę partnerystę, kooperaciją ir integraciją, taip pat vystant gamtinį turizmą.</p>	
<p>3. Didinti miškų ūkio veiklos diversifikavimą, plėtojant nemedieninių miško produktų gamybą ir paslaugų teikimą, kartu mažinant miško savininkų ir valdytojų pajamų priklausomybę nuo vieno pagrindinio produkto – žaliavinės medienos.</p>	
<p>4. Į miškų ekonomikos statistinę apskaitą įtraukti nemedieninių miško ekosisteminių paslaugų sukuriamą socio-ekonominę vertę.</p>	
<p><i>(4) Kaip bus siekiama, kad miškų sektorius būtų prioritetine valstybės ekonomine veiklos sritimi, o miškų ūkio veikla paremta savifinansavimu?</i></p>	
<p>Siekiant, kad miškų sektorius būtų prioritetine valstybės ekonomine veiklos sritimi, susitariama:</p>	

<p>1. Parengti ir įgyvendinti viso miškų sektoriaus (apimant miškų ūkį, medienos pramonę, biomasės energetiką, nemedieninius miško produktus ir paslaugas bei kitas su miškais susijusias veiklas) plėtros priemonių planą, kuris užtikrintų miškų politikos sprendimų ilgalaikiškumą ir jų įgyvendinimo kompleksiškumą, didžiausią naudą visuomenei ir šalies ekonomikai.</p>	
<p>2. Iki 2050 metų netaikyti žemės mokesčio miško žemei ir mišku apaugusioms teritorijoms, tokiu būdu skatinant miškų plėtrą.</p>	
<p>(5) Kaip didinti privataus miško, kaip nekilnojamojo turto, rinkos vertę?</p>	
<p><i>Siekiant didinti privataus miško, kaip nekilnojamojo turto, rinkos vertę, susitariama:</i></p>	
<p>1. Skatinti profesionalią miško priežiūrą, produktyvesnių atsparesnių daugiafunkcinių miškų formavimą, miško savininkų kooperaciją suteikiant paramą bendrai ūkinei veiklai ir infrastruktūros įrengimui bei priežiūrai, miškotvarkos projektavimo darbams bei miškų sertifikavimui.</p>	
<p>2. Mažinti veiklos miškuose apribojimus ir didinti galimybes miške verstis įvairiomis veiklomis (pvz. rekreacinės ir aktyvaus laisvalaikio praleidimo paslaugos, lazdynų plantacijų įveisimas, miško uogienojų plantacijų įveisimas, miško bitynų įrengimas, miško vaistažolių plantacijų įveisimas).</p>	